MÆRK
Nationalt Center mod
Æresrelaterede Konflikter

MÆRK VIDEN

Religionens betydning for udøvelse af æresmotiveret vold

Hvad viser forskning om religionens rolle i æresmotiveret vold?

Der er religionsfrihed i Danmark, hvilket betyder, at enhver frit kan have en tro og udøve sin religion. Religionsudøvelsen må dog ikke indebære ulovlige handlinger eller krænkelser af andres rettigheder. Der findes imidlertid situationer og miljøer, hvor religiøse fortolkninger og fællesskabsnormer anvendes på måder, der kan have alvorlige negative konsekvenser for den enkelte. I Danmark ses eksempelvis mistrivsel i nogle religiøse miljøer og situationer, hvor religiøse normer kan bruges til at kontrollere og begrænse andre, hvor basale frihedsrettigheder krænkes. Denne udgave af MÆRK Viden har fokus på æresmotiveret vold, og på hvordan religion i visse sammenhænge kan indgå i legitimering af kontrol og vold.

Æresmotiveret vold udspringer af æresnormer og et kollektivt ansvar for at beskytte eller "genoprette" familiens ære. Volden omfatter et spektrum fra mindre indgribende former for kontrol til mere alvorlige former for psykisk og fysisk vold, som i yderste konsekvens kan ende i æresdrab. Forskningen peger på, at æresmotiveret vold forekommer på tværs af religioner og kulturelle kontekster og ikke udspringer af én specifik religion.

I Danmark forekommer æresmotiveret vold dog oftest blandt borgere med MENAPT-baggrund, som typisk har muslimsk baggrund*. Der er som regel flere forklaringer på voldsudøvelse. Det handler ikke kun om stærke æresnormer, men også om sociale og økonomiske vilkår, påvirkning fra kriminelle miljøer, psykiske udfordringer eller andre faktorer.

Samlet set peger skandinaviske holdningsundersøgelser på, at en høj grad af religiøsitet i statistisk signifikant grad øger sandsynligheden for tilstedeværelse af æresnormer samt for at opleve forældre- og familierestriktioner. Undersøgelserne måler religiøsitet via spørgsmål om, hvor vigtig religion er, og hvor ofte den praktiseres. Undersøgelserne viser primært en sammenhæng, men forklarer ikke præcist, hvordan religion påvirker æresnormer og æresmotiveret vold.

I visse lukkede religiøse miljøer (uanset trosretning) kan religion fungere som en ramme, der både legitimerer og forstærker kontrol og vold. Disse lukkede miljøer er typisk kendetegnet ved en forventning om lydighed over for religiøse autoriteter, kollektive regler for "rigtig" adfærd samt en kultur præget af sociale sanktioner ved normbrud. Den kollektive dimension er central i denne sammenhæng, idet familier og netværk kan medvirke til at skjule, normalisere eller understøtte overgreb gennem tavshed, tabuisering, bagatellisering eller ved at lægge ansvar over på den udsatte ("victim blaming").

*MENAPT-landene omfatter følgende lande og områder: Syrien, Kuwait, Libyen, Saudi-Arabien, Libanon, Somalia, Irak, Qatar, Sudan, Bahrain, Djibouti, Jordan, Algeriet, Forenede Arabiske Emirater, Tunesien, Egypten, Marokko, Iran, Yemen, Mauretanien, Oman, Afghanistan, Palæstina, Gaza, Vestbredden, Østjerusalem, Pakistan og Tyrkiet. Find statistiske definitioner på Udlændinge- og Integrationsministeriets hjemmeside integrationsbarometer.dk.

Undersøgelse om religiøsitet og holdninger

Generelt har MENAPT-borgere mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt deres børn har sex før ægteskabet i forhold til borgere fra de øvrige ikke-vestlige lande og personer med dansk oprindelse. Dette gælder uanset graden af selvvurderet religiøsitet. Det gælder dog ikke for gruppen, der har svaret, at de slet ikke er religiøse.

- Godt hver tredje af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT synes ikke, at det er i orden, at deres datter får en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen. Det samme gælder for hver ottende af de 30+-årige med dansk oprindelse og hver syvende blandt de 30+ årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande.
- Godt halvdelen af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT synes ikke, at det er i orden, at deres datter har sex før ægteskab. Det samme gælder for 2 pct. af de 30+-årige med dansk oprindelse og 17 pct. af de 30+-årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande.
- Andelen, for hvem det er i orden, at deres datter og søn er kærester eller gift med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen, falder med graden af selvvurderet religiøsitet. Det samme mønster ses ift. spørgsmålet om, hvorvidt det er i orden, at ens børn har sex før ægteskabet.

Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse 2021: Notat om religiøsitet og holdninger til ens barns valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskabet.

Kvalitative studier giver eksempler på, at religiøse tekster eller religiøs status i disse miljøer kan (mis)bruges til at fremstille vold eller overgreb som acceptable eller "forståelige" i miljøets interne logik. På samme vis kan behov for at søge hjælp modarbejdes gennem socialt pres og forventninger om at "holde det inden for fællesskabet". Det kan medføre social isolation, frygt for udstødelse og tab af netværk, hvis hjælp søges uden for fællesskabet.

Religiøs fundamentalisme og æresmotiveret vold

Studier af æresmotiveret vold i muslimske majoritetslande peger på, at religiøs fundamentalisme hænger sammen med højere grad af accept af vold mod kvinder. Her forstås religiøs fundamentalisme som bundet i egne religiøse sandheder og bogstavtro fortolkning af religiøse tekster. Det kan øge tilbøjeligheden til at tilskynde vold og kontrol ved normbrud, fordi normerne opfattes som absolutte, og vold og kontrol kan opleves som meningsfuld og nødvendig i udøverens eller fællesskabets forståelse.

Et tværnationalt studie af æresmotiveret vold i 26 muslimske majoritetslande finder samtidig, at tilskyndelse til æresdrab især hænger sammen med religiøs fundamentalisme og religiøs praksis forankret i et fællesskab, hvor normer og holdninger deles og forstærkes, snarere end med privat bøn alene. Religiøs fundamentalisme og fællesskabsforankret religiøs praksis kan således i nogle sammenhænge bidrage til at legitimere æresmotiveret vold og kontrol.

Eksempler på, hvordan religion kan legitimere æresmotiveret vold

Forskningen giver flere konkrete eksempler på religiøse begrundelser for vold. Nedenfor fremgår alene eksempler knyttet til muslimske miljøer. Religion kan anvendes til at:

- **Begrænse den udsattes handlemuligheder:** fx at nægte en kvinde skilsmisse med henvisning til islamisk lov.
- **Forsvare kontrol som opdragelse:** fx at forhindre unge kvinder i at deltage i skoleaktiviteter pga. religiøse normer om kønssegregering.
- **Fremsætte trusler som religiøst legitime sanktioner:** fx at true med drab som "halal" (tilladt) ved normbrud, fx ved sex før ægteskab eller LGBT+ identitet.

Hvem rammes særligt af samspillet mellem religiøse normer, æresnormer og æresmotiveret vold?

Forskningen peger på, at samspillet mellem religiøse normer, æresnormer og æresmotiveret vold kan øge sårbarheden for især følgende grupper:

- **Unge – især piger/unge kvinder**, fordi kvinders seksualitet knyttes til både ære og religiøse forestillinger om renhed/dydighed (fx krav om jomfruelighed før ægteskab og forbud mod kærester).
- **LGBT+ personer**, fordi seksuelt samvær kun er tilladt inden for ægteskab mellem mand og kvinde, og afvigelse herfra fortolkes "syndigt".
- **Frafaldne/ikke-troende og personer**, der ønsker religionsskifte, fordi det opfattes som et groft religiøst normbrud (apostasi).

Opmærksomhedspunkter for fagpersoner

- Spørg gerne til religiøsitet: Det kan være relevant at forstå, hvilken rolle religion spiller i familien og miljøet. Fx om religiøse argumenter indgår for at legitimere kontrol eller vold. Afdæk fx hvem i familie, netværk eller miljø der kan reagere, hvis borgeren ændrer adfærd, og hvem der kan påvirke borgeres handlemuligheder?
- Prioritér borgerens sikkerhed: Tal om tegn på eskalering, aftal sikre kontaktveje og planlæg, hvad borgeren gør, hvis presset tiltager.
- Kontakt en sikkerhedskonsulent, hvis du er i tvivl og har brug for rådgivning.
- Informér borgeren om rettigheder og muligheder. Henvis til relevante danske myndigheder, rådgivningstilbud og specialiserede indsatser. Du har underretningspligt, hvis du har viden eller mistanke om, at et barn har brug for støtte efter barnet lov, er udsat for overgreb eller overværer vold (herunder psykisk vold) i hjemmet.

Sådan får du hjælp

Har du mistanke eller viden om vold i en æresrelateret konflikt? Kontakt det nationale korps af sikkerhedskonsulenter. Læs mere om dine muligheder for at få viden og rådgivning på nc-maerk.dk.

MÆRKs arbejde er baseret på aktuel forskning og praksis. **MÆRK VIDEN** om religionens betydning for udøvelse af æresmotiveret vold er baseret på Als Research 2026, Æresrelaterede Konflikter - Et Litteraturstudie.

November 2026

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

www.uim.dk